

INSTITUTIONEN FÖR
SPRÅK OCH LITTERATURER

FUNKTIONERNA AV “DE” I KYOTODIALEKTEN

En lingvistisk analys av den satsfinala partikeln ”de” förekommande i
Kyotodialekten

Joakim Leif Johansson

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	JP 1520
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2017
Handledare:	Lars Larm
Examinator:	Yasuko Nagano Madsen
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)

Abstract

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Program och/eller kurs: JP 1520
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Ht/2017
Handledare: Lars Larm
Examinator: Yasuko Nagano Madsen
Rapport nr: xx (ifylles ej av studenten/studenterna)
Nyckelord: Kyoto, Sentence final, *De*, Dialects

Syfte: The purpose of this study is to determine the functions of the sentence-final particle *de* as it appears in the Kyoto dialect, focusing on four sentence structures, namely declarative, imperative, interrogative and hortative sentences.

Teori: The study was conducted using basic linguistic theory and relying on the same theories as my primary sources.

Metod: We conducted interviews with four informants native to Kyoto and thereafter comparing the results of the interview to data collected for the use of the particle in both the Osaka and Okayama dialects, as well as standard Japanese.

Resultat: The results show that the main use of *de* is in declarative sentences, with the suggestions that the particle may be used in interrogative sentences as well as hortative sentences. We also show how the use of different intonation patterns may change the meaning of *de*.

Förord

Denna uppsats har varit lite av en berg-och-dalbana för mig, med lika mycket förtjusning över de saker jag upptäckte under min undersökning, som frustration över tid, data och den underliga känslan man kan få när man inte riktigt hittar precis det ord man letar efter. Men klar blev jag, och jag skulle här vilja tacka de personer som har hjälpt mig med hela processen av att skriva en kandidatuppsats.

Först skulle jag vilja tacka min otroligt fantastiska handledare Lars Larm, med sina djupa insikter inom det japanska språket samt pedagogiska sätt att förklara problem på och ge feedback.

Jag vill även tacka mina fyra informanter, Kaoru Yamada, Nana Iwata, Yuko Kaneko och Shingo Nakagawa. Utan er hjälp hade jag aldrig haft ett ämne att skriva om, och samtalen jag hade med er var väldigt givande och roliga att hålla i. Tack så hjärtligt mycket.

Naturligtvis vill jag även tacka mina vänner och min familj, som har varit personer man har kunnat uttrycka sina frustrationer när det behövdes, eller bara gav en mycket nödvändig avkoppling och goda samtal när det behövdes.

Jag tvivlar på att jag hade fått färdigt den här uppsatsen om det inte vore för alla ovannämndas hjälp och support, och jag är för evigt tacksam till er alla.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Konventioner och förkortningar	1
1. Bakgrund	2
1.1. Syfte och Frågeställning.....	4
1.2. Tidigare Forskning.....	4
1.3. Teoretiskt Ramverk.....	5
1.4. Material	6
1.5. Informanter	6
1.6. Metod.....	7
2. Analys.....	8
2.1. Analys av exempelmeningarna	8
2.2. Analys av följdfrågorna.....	11
3. Diskussion	15
3.1. Kyotodialektens de och standardjapanskans yo.....	15
3.2. Kyotodialektens de och Okayamadialektens de.....	18
3.3. Kyotodialektens de och Osakadialektens de	21
4. Slutsats	24
Referenslista.....	26
Bilagor.....	27

Inledning

Jag kommer i denna uppsats att diskutera den satsfinala partikeln *de* som förekommer inom Kansaidialekterna, specifikt Kyotos dialekt. Jag kommer att undersöka hur *de* i Kyotodialekten är strukturerat. Jag kommer även att undersöka eventuella skillnader mellan Kyotos *de* kontrasterat mot standardjapanskans *yo* och Okayamas *de* samt undersöka eventuella substitut för partikeln. Satsfinala partiklar som ett generellt grammatiskt fenomen inom japanskan kommer också att snabbt förklaras med hjälp av exempelmeningar.

Konventioner och förkortningar

När jag transkriberar Japanska i den här uppsatsen så kommer jag använda mig av en modifierad version av Hepburns transkriberingssystem. Istället för att skriva längdsträck för att visa långa vokaler kommer jag istället att använda mig av dubbla vokaler, som till exempel *hayoo* (snabbt, Kansaidialektalt) istället för *hayō*. Dubbla konsonantljud kommer att transkriberas likt följande exempel: *kekka* (resultat). Jag kommer även att transkribera ortsnamn som *Kyooto* till Kyoto, som jag har gjort ovan.

Vid mina exempelmeningar kommer jag att använda grammatiska förkortningar baserade på Leipzigs Glossing Rules, med vissa egna variationer. Nedan följer en lista med förkortningarna. Satsfinala partiklar kommer dock, med vissa undantag, att transkriberas som de är med romaji.

Förkortningar:

HON – Artighetsmarkör	GER – Gerundium
PST – Imperfekt	SBJ – Subjekt
PRS – Presens	HORT – Hortativ
DAT – Dativ	TOP – Ämnesmarkör
KONJ – Konjunktion	POT – Potential form
NEG – Nekande	FMOD – Förklarande Modalitet
GEN – Genitiv	OBJ – Objekt
FP – Frågepartikel	SPEK – Spekulativt

1. Bakgrund

Det japanska språket har många olika dialekter, där även standardspråket skulle kunna klassificeras som en typ av dialekt. När man dock diskuterar japanska dialekter, så finns det ingen dialekt som intresserar mig mer än Kansairegionens dialekter, kollektivt kända som *Kansai-ben*.

Kansai-ben är de dialekter som används i de västra delarna av huvudön Honshu i Japan. Speciellt Kyotodialekten är känd för att, enligt Tessa Carroll vara vackrare, snällare och finare än den standardjapanskan som förekommer runtomkring Tokyo och Kanto regionen.¹

Det existerar många olika satsfinala partiklar i japanskan, och alla har sina egna betydelser och användningsområden. Det de har gemensamt är dock att det är via satsfinala partiklar som en talare visar hur omständigheterna kring en konversation förmedlas, samt hur man försöker demonstrera detta för lyssnaren, menar Adachi et. al.² Han kallar detta för *dentatsu taido no modariti*, eller ”Förmedlingssättets modalitet” (egen översättning). Han fortsätter även med att dela upp satsfinala partiklar i två olika grupper. Den första gruppen innehåller exempel med partiklarna *yo*, *zo*, *ze*, *sa* och *wa*, och har att göra med förmedling. Den andra gruppen innehåller exempel med *ne*, *na*, *naa*, *yone* och har att göra med bekräftelse eller beundran. Vidare fortsätter Adachi et. al. med att förklara att satsfinala partiklar består av partiklar med interaktiva egenskaper, och partiklar med icke-interaktiva egenskaper.³

Två av de vanligaste satsfinala partiklarna man hör talas om när man studerar eller diskuterar ämnet är antagligen partiklarna *yo* och *ne* som framförallt förekommer inom standardjapanskan, vars mest grundläggande betydelse är, enligt Yasuhiro Katagiri att *yo* används för att uttrycka talarens information, och *ne* används för att uttrycka lyssnarens information.⁴

¹ T. Carroll, 'Changing Attitudes: Dialects versus the Standard Language in Japan', i *Language Change in East Asia*, T.E. McAuley (red), Curzon Press, Richmond, Surrey, 2001, s. 16.

² T. Adachi, et al, '*Dentatsu taido no modaritii* (Förmedlingssättets modalitet)', i *Gendai Nihongo Bunpoo 4: Dai 8 Bu Modaritii* [Modern Japanese Grammar 4: Part 8 Modality], (Nihongo Kijutsu Bunpoo Kenkyuukai) The Society of Descriptive Japanese Grammar (red), Tokyo, Kuroshio, 2003, s. 239.

³ *ibid.*, s. 239

⁴ Y. Katagiri, 'Dialogue functions of Japanese sentence-final particles 'Yo' and 'Ne'', *Journal of Pragmatics*, vol. 39, issue 7, Juli 2007, s. 1315.

Inom Kansai-*ben* så tar den satsfinala partikeln *de*, enligt Martin samma betydelse som *zo* eller *ze* i standardjapanskan⁵, och enligt Junpei Noma samma betydelse som standardjapanskans *yo*.⁶ Via Hiromasa Kobatakes artikel vet vi dock att *de* inte enbart förekommer inom Kansai-*ben*, utan även inom Okayamas dialekt, som även där tar betydelsen av *yo*.⁷

Nedan kommer jag att ge er tre snabba exempelmeningar. En för standardjapanska, en för Kyoto-*ben* och en för Okayama-*ben* för att visa hur en typisk mening innehållande respektive dialekts satsfinala motsvarighet till *yo* ser ut.

Standardjapanska:

(1) *Ame ga fu-tte ki-ta yo*

Regn SBJ falla-GER komma-PST *yo*

Det har börjat regna. (Anpassat från H. Kobatake, 2016, s. 120)

Okayamadialekt:

(2) *Ame fu-tte ki-ta de*

Regn falla-GER komma-PST *de*

Det har börjat regna. (Anpassat från H. Kobatake, 2016, s. 120)

Kyotodialekt:

(3) *Ame ga fu-tte ki-ha-tta de*

Regn SBJ falla-GER komma-HON-PST *de*

Det har börjat regna. (Anpassat från H. Kobatake, 2016, s. 120)

Av de ovanstående exempelmeningarna är versionerna från standardjapanska och Okayama-*ben* tagna ifrån Hiromasa Kobatakes artikel gällande *de* i Okayamadialekten.⁸ Den Kyotodialektala versionen är skapad av mig med samma basmening som Kobatake.

⁵ S. E. Martin, *A Reference Grammar of Japanese*, University of Hawai Press, USA, 2004, s. 495.

⁶ J. Noma, 'Osaka Hougou no Bunmatsushi de to wa (Osaka dialektens satsfinala markörer de och wa)', *Osaka shakai gengogaku kenkyuu nooto* (Osakas samhälles och lingvistiska forsknings journal), vol. 9, januari 2011, s. 30.

⁷ H. Kobatake, 'Okayamashi hougou ni okeru shuujoshi de (The Sentence-Final Particle **de** in the Okayama City Dialect)', *Hiroshima Daigaku Daigakuin kyooikugaku kenkyuuka kiyou* (Hiroshima universitets forskningsutbildning och forskning inom utbildnings journal), vol. 65, oktober 2016, s. 119.

⁸ *ibid.*

1.1. Syfte och Frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka i vilken utsträckning *de* används inom Kansai-*ben*, och mer specifikt inom Kyotodialekten. I vilka meningsstrukturer den används i och hur, om alls, den skiljer sig ifrån både standardjapanskans *yo* och Osakas samt Okayamadialektens *de*, samt att till sist undersöka om det finns några andra satsfinala partiklar inom dialekten som kan ersätta *de*.

På grund av ovanstående anledningar lyder mina frågeställningar följande:

- I vilka meningsstrukturer är det korrekt att använda sig av *de*?
- Hur, om alls, skiljer sig *de* ifrån standardjapanskans *yo* och Osakas samt Okayamas *de*?
- Finns det några ersättningar för *de*? Om ja, vilka då?

1.2. Tidigare Forskning

Trots mycket tidigare forskning kring dialekter och även Kansai-*ben* generellt, verkar det inte finnas, till min kännedom, mycket tidigare forskning kring just den satsfinala partikeln *de* inom Kyotodialekten. Det jag fann är artikeln 'Osaka Hougen no Bunmatsushi de to wa' (Osakadialektens satsfinala markörer *de* och *wa*), skriven av Junpei Noma.⁹ Nomas artikel diskuterar de satsfinala partiklarna *de* och *wa* som dyker upp i Osakadialekten, och ger oss exempel på när partiklarna kan och inte kan användas inom Osakadialekten. Nomas artikel fokuserar mest på betydelseerna av *de* och *wa* inom Osakadialekten, och vad gäller *de* diskuteras partikelns två främsta betydelser som är A: Det lämpliga propositionsinnehållet ska vara "uppenbart" och B: Detta är något som lyssnaren bör vara medveten om.¹⁰ Utöver det fann jag även artikeln 'The Sentence-Final Particle **de** in the Okayama City Dialect' skriven av Hiromasa Kobatake.¹¹ I den här artikeln tas partikeln *de* som den förekommer i Okayamadialekten upp, och författaren ger oss konkreta exempel på användningsområden och

⁹ J, Noma, *op. cit.*

¹⁰ *ibid.* s. 32.

¹¹ Kobatake, *op. cit.*

betydelser för partikeln baserat på faktorer som stigande eller sänkande intonation. Kobatake visar i sin artikel att *de* inom Okayamadialekten kan användas inom påståendesatser, hortativa satser och frågesatser, dock inte med imperativa satser.

Inom området satsfinala partiklar finns det mycket tidigare forskning, och ovannämnda Katagiris artikel inom partiklarna *yo* och *ne* är något jag fann väldigt användbart. Utöver det jag tidigare nämnde diskuteras även det generella bruket av, och användningsområden av både *yo* och *ne* inom japanskan.¹² Vidare har vi även Adachi et. als. kapitel ”*Dentatsu taido no modaritii*” i boken ”*Gendai Nihongo Bunpoo 4: dai 8 Bu Modaritii*” som diskuterar en rad olika satsfinala partiklar, även då standardjapanskans *yo*.¹³ Adachi et. al. förklarar att standardjapanskans *yo* kan användas inom påståendesatser, hortativa satser, imperativa satser och frågesatser, och diskuterar även vilken intonation partikeln tar för respektive meningsstruktur.¹⁴

Utöver Katagiri har vi även Samuel Elmo Martin och hans bok ’A Reference Grammar of Japanese’ som ett känt verk.¹⁵ Denna bok tar dock inte enbart upp satsfinala partiklar, utan det mesta som handlar om japansk grammatik, men då satsfinala partiklar också tas upp, känns verket värt att nämna här.

1.3. Teoretiskt Ramverk

Jag kommer, som utgångspunkt för min uppsats att för det mesta använda Kobatakes artikel om *de* inom Okayamadialekten som bland annat tar upp olika användningsområden gällande partikeln. Artikeln berör även användningen av partikeln som den framkommer i Osaka, en dialekt som står väldigt nära Kyotos. Jag kommer även att använda mig en del av Nomas artikel om Osakadialektens satsfinala *de*. Vidare kommer även Adachi et. al. och Katagiris artiklar att vara utgångspunkter för standardjapanskans motsvarighet till *de*, som tar upp funktionerna av *yo* i dialog samt dess betydelse och andra användningssätt.

¹² Y. Katagiri, *op. cit.*

¹³ T. Adachi et. al. *op. cit.*

¹⁴ *ibid.* s.241-242.

¹⁵ S.E. Martin, *op. cit.*

1.4. Material

Det material jag har valt att använda mig av för att undersöka mina frågeställningar är följande:

Exempelmeningar och följdfrågor – Fråga ett och tre kommer att undersökas via elva exempelmeningar och tre följdfrågor genom en intervju med informanter. Informanterna fick svara på huruvida exempelmeningarna kändes naturliga eller inte, och sedan tre djupare frågor om partikeln. Mer detaljer finnes i bilaga 1.

Noma (2011) – Jag kommer att använda mig av Nomas artikel för att undersöka fråga två i min frågeställning.

Kobatake (2016) – Jag kommer likväl att använda mig av Kobatakes artikel för att undersöka fråga två i min frågeställning.

Katagiri (2007) – Jag kommer likväl att använda mig av Katagiris artikel för att undersöka fråga två i min frågeställning.

Adachi et. al.(2003) – Jag kommer likväl att använda mig av Adachi et. als. kapitel för att undersöka fråga två i min frågeställning.

Dessa fyra material användes för att jämföra exempelmeningar som dyker upp i deras texter med resultaten ifrån analysen och informanterna.

Utöver dessa kommer jag även att ta användning av andra sekundära källor för att besvara andra språkliga och dialektala frågor som dyker upp.

1.5. Informanter

För att besvara fråga ett och tre i frågeställningen blev fyra stycken informanter ifrån Kyoto intervjuade. Efter informanternas önsknings förblir deras namn och kön anonyma.

Informant A är 31 år och jobbar som danslärare och har därmed ingen tidigare erfarenhet av lingvistik. Hen är uppvuxen i Kyoto.

Informant B är 22 år och studerar på universitet. Hen har heller ingen tidigare erfarenhet av lingvistik, men har dock tidigare varit utbytesstudent i Sverige och har därmed lite erfarenhet av Svenska och språkstudier generellt.

Informant C är 27 år, yrke okänt. Hen har inte heller någon lingvistisk erfarenhet och är uppvuxen i Kyoto, dock inte centrala Kyoto.

Informant D är 35 år och jobbar i receptionen i en språkskola. Då hen jobbar på en språkskola, samt har bott i Kanada är hen inte helt oerfaren av lingvistiska termer. Hen är uppvuxen i Kyoto.

1.6. Metod

Det jag först gjorde för att samla in data inför analysen är först att få mina informanter att svara på huruvida en rad olika meningar som använder sig av den satsfinala partikeln *de* låter naturligt eller inte. Efter det ställde jag dem några följdfrågor för att försöka få en djupare insikt av partikelns funktioner. Intervjuerna var utförda på japanska via Skype och de transkriberade intervjuerna samt intervjufrågorna finns att läsa i Bilagor.

Därefter kommer jag att via Adachi et. al. och Katagiris verk undersöka hur Kyotodialektens *de* passar in på standardjapanskans *yo*. Vidare kommer jag att jämföra resultaten ifrån mina informanter med resultaten ifrån Kobatakes och Nomas artiklar för att undersöka vilka likheter och skillnader som finns mellan dialekterna.

2. Resultat och Analys

I det här kapitlet kommer jag att analysera resultatet av mina intervjuer med fyra informanter från Kyoto. För att ta reda på i vilka meningsstrukturer man kan använda sig av *de* i så fick mina informanter svara på huruvida elva olika exempelmeningar, där *de* används i olika kontext och meningsstrukturer, kändes naturligt eller onaturligt. Jag har samlat resultaten från exempelmeningarna i tabellen märkt som tabell 1 nedan. Alla exempelmeningarna som användes i intervjun fick jag ifrån både Nomas och Kobatakes artiklar, dock med några detaljer ändrade i vissa ställen. Översättningarna är gjorda av mig själv. Mer detaljerad information om själva meningarna och de andra intervjufrågorna finnes i bilaga 1.

2.1. Analys av exempelmeningarna

Tabell 1: bedömning av meningarnas naturlighet

Fråga Nr.	Informant A	Informant B	Informant C	Informant D
1 påståendesats	Naturligt	Naturligt	Onaturligt*	Naturligt
2 påståendesats (uppenbarhet)	Naturligt	Naturligt	Naturligt	Naturligt
3 Hortativ sats	Onaturligt	Onaturligt	Naturligt	Onaturligt
4 Påståendesats (uppenbarhet)	Naturligt	Naturligt	Naturligt	Naturligt
5 Imperativ sats	Onaturligt	Onaturligt	Onaturligt	Onaturligt
6 Frågesats	Onaturligt	Onaturligt	Onaturligt	Onaturligt
7 Påståendesats (uppenbarhet)	Naturligt	Naturligt	Naturligt	Naturligt
8 Påståendesats (uppenbarhet)	Naturligt	Naturligt	Naturligt	Naturligt
9 Påståendesats (intonation)	Naturligt	Naturligt	Naturligt	Naturligt
10 Frågesats	Onaturligt	Onaturligt	Onaturligt	Onaturligt
11 Hortativ sats	Onaturligt	Onaturligt	Naturligt	Onaturligt

Efter en första glans på tabellen kan vi se att, med små variationer att svaren ifrån varje informant stämmer bra överens med varandra. Den enda vars svar inte överensstämmer med

resten av informanterna är informant C, som svarade annorlunda på fråga nr. 1, 3 och 11. Låt oss ta en närmre titt på dessa meningar.

(4) *Ore, mou iku de*

Jag nu gå-PRS *de*
Jag går nu. (J. Noma, 2011, s. 32)

(5) *Hora, mou ikou de*

Kom igen nu gå-HORT *de*
Kom igen, nu går vi. (J. Noma, 2011, s. 32)

(6) *Issho ni hashirou de*

Tillsammans DAT springa-HORT *de*
Kom så springer vi. (Anpassat från H. Kobatake, 2016, s. 125)

Den första meningen ((4)) är en konstaterande sats, och är, enligt Noma den enda formen inom just Osakadialekten där *de* kan användas¹⁶. Informant C sa till mig under intervjun att själva meningen kändes mer som Osakadialekt än Kyoto, men påpekade även att det mest berodde på uttal mer än grammatisk struktur. Mening nr. 3 ((5)) och 11 ((6)) är båda hortativa satser och informanten berättade att det personligt kändes väldigt naturligt att använda *de* i dessa typer av meningar, till skillnad från de andra tre som sa att det kändes som en onaturlig användning av partikeln. Inom Osakadialekten argumenterar Noma att partikeln *de* inte kan användas inom hortativa satsmeningar¹⁷, vilket tre av fyra informanter bestyrker, men att en avviker ifrån vad som blivit fastställt i Osaka kan möjligen peka till potentiell användning av *de* inom hortativa satser i Kyotodialekten.

Vidare vill jag undersöka frågorna 4((7)), 7((8)), 2((9)) och 8((10)), som undersökte huruvida Nomas förklaring om att propositionsinnehållet måste vara ”uppenbart” i Osakadialekten (se kap. 3.3.) stämmer överens med Kyotodialekten.

(7) (samtidigt som man tittar på nyheterna) *A, ashita wa hare ya to omotteta kedo, yappari ame ya de.*

tro-GER-PST men, verkligen regn KOP *de* Å, imorgon TOP soligt KOP KONJ

¹⁶ J, Noma, *op. cit.* s. 32.

¹⁷ *ibid.*

Å, jag trodde att det skulle vara soligt imorgon, men det blir tydligen regn. (J. Noma, 2011, s. 33)

(8) *Sakki tenkiyohou mita kedo, kyou ame ya de*

Nyss väderprognos se-PST men, idag regn KOP *de*
Jag såg nyss väderprognosen, och det ska regna idag. (J. Noma, 2011, s. 33)

(9) A: *Otousan, mitehen?*

Far, se-NEG(Kansai)?

B: *Sakki dekaketa de*

Nyss gå ut-PST *de*

A: Har du sett far?

B: Han gick nyss ut. (J. Noma, 2011, s. 33)

(10) A: *Otousan, mitehen?*

Far, se-NEG(Kansai)?

B: *Otousan? Sou ieba sakki, etto... a, sou sou, dokka dekaketeta*
de

PST *de* Far? Så säga-POT nyss hmm... ah, just det någonstans gå ut-GER-

A: Har du sett far?

B: Far? På tal om det, hmm... ah, just det han gick ut någonstans. (J. Noma, 2011, s. 33)

En annan intressant punkt vi kan se är att alla informanter har svarat naturligt på fråga 4 ((7)) och 7 ((8)), som togs upp i Nomas artikel som exempel på liknande situationer där *de* kan och inte kan användas. Noma tog upp fråga nr.4 som en situation där *de* inte kan användas och fråga nr.7 som en situation där *de* kan användas inom Osakadialekten.¹⁸ Liknande tog han även upp frågorna nr. 2 ((9)) och 8 ((10)) på samma vis. Där fråga nr. 2 påstås vara korrekt användande av partikeln i Osakadialekten och fråga nr.8 påstås vara inkorrekt användande av partikeln. Dock så nämner han även att fråga nr.7 ((10)) inte nödvändigtvis är ett helt inkorrekt användande av partikeln.¹⁹ Enligt samtliga informanter kändes även här båda situationerna som ett naturligt användande av partikeln inom Kyotodialekten, vilket möjligtvis kan antyda att användningen av *de* skiljer sig ifrån Osakadialekten.

¹⁸ *ibid.* s. 33.

¹⁹ *ibid.*

- (11) *Oi, soro soro basu ga kuru de↑/de↓*
 Ö, snart buss SBJ kom-PRS *de↑/de↓*
 Ö, bussen kommer snart. (H. Kobatake, 2016, s. 121)

Vad gäller fråga nr. 9 ((11)), som undersökte huruvida en stigande eller sänkande intonation kunde eller inte kunde ändra egenskapen av *de* som det gör i Okayamadialekten enligt Kobatakes artikel²⁰. Informant A och C sa att stigande intonation kändes mer naturligt än sänkande, medans B och D sa att både stigande och sänkande intonation kändes helt naturligt.

- (12) *Dare ga iku- n ya de*
 Vem SBJ gå-PRS-FMOD KOP *de*
 Vem är det som ska gå? (J. Noma, 2011, s. 32)

- (13) (Man ser att jourarbetet inte genomförs) *Kyou, dare ga touban ya de?*
 Idag, vem SBJ jour KOP *de?*
 Vem är på jour idag? (Anpassat från H.

Kobatake, 2016, s. 124)

Frågorna nr. 6 ((12)) och 10 ((13)) användes för att undersöka huruvida *de* kan användas inom frågesatser i Kyotodialekten, och då samtliga informanter svarade att det var onaturligt i båda exemplen stämmer det överens med Osakadialekten, men inte med Okayamadialekten där frågesatser kan användas tillsammans med partikeln.

- (14) *Sassato ike de*
 Skynda på gå-IMP *de*
 Skynda på och gå nu! (J. Noma, 2011, s. 32)

Vad gäller fråga nr.5 ((14)), som undersökte eventuell användning av partikeln inom imperativa satser så svarade samtliga informanter onaturligt, vilket även det stämmer överens med Nomas artikel om Osakadialekten.

2.2. Analys av följdfrågorna

I intervjun blev informanterna även ställda tre uppföljningsfrågor efter exempelmeningar för att försöka få lite mer ingående information gällande funktionen av partikeln inom Kyoto. Vi

²⁰ H. Kobatake, *op. cit.*

kommer att nedan gå igenom resultaten av respektive intervju, och sedan undersöka den data vi fick därifrån.

Första intervjufrågan var ”Vad tycker du om användningen av den satsfinala partikeln *de* inom bland annat hortativa, imperativa och frågesatser?”. På den här frågan svarade informant A svarade att ja, det går bra att använda *de* inom dessa meningsstrukturer. Informant B svarade först att det kändes naturligt, men att det inte var ett artigt språk, men ändrade sig sedan och satt det kändes onaturligt att använda partikeln inom imperativa satser och hortativa satser. Informanten berättade även att partikeln bara kändes naturlig i en frågesats om den användes i syfte att bekräfta något och inte när du ställer frågor till folk. Följande exempel gavs:

(15) *Kore, kimi no ban ya de?*

Detta du GEN tur KOP *de?*

Detta är väl din tur?

Informant C berättade att hen kände att partikeln används i varken fråge eller imperativa satser, men känns väldigt naturlig att använda inom just hortativa satser. Informant D svarade däremot att *de* inte används i varken hortativa, imperativa eller frågesatser.

Den andra följdfrågan löd ”Finns det någon annan satsfinal partikel inom Kyotodialekten utöver *de*” och ”Om ja, vad är det för satsfinal partikel? Hur skiljer den sig ifrån *de*?”

På den här frågan svarade Informant A att ja, det finns. Hen följde upp detta svar med att säga att i Kyoto så använder man ändelsen *shiharu* (att göra) istället för att säga *suru* (att göra) i standardjapanskan. När hen blev ställd frågan hur denna ändelse skiljer sig ifrån *de* svarade hen att man inte riktigt visste.

Informant B svarade likväl med ändelsen *haru*, fast böjde verbet *suru* med gereundium istället till *shiteharu*. Informanten sa även att *ya* är en satsfinalpartikel som används i Kyoto. När ställd frågan hur dessa skiljer sig i betydelse ifrån *de* svarade hen att det inte riktigt känns som att varken *haru* eller *de* har någon betydelse, utan bara används.

Informant C svarade att hen inte kände till några andra satsfinala partiklar specifika till Kyoto, men sa att om man pratar om hela Kansairegionen så finner man ändelser som *hen* (Negation) och *ya*.

Informant D svarade likväl att om man pratar specifikt om Kyotodialekten så kunde hen inte peka på vad som exakt var Kyotodialekt, men sa att om man pratar om hela Kansairegionen så kom exempel som *hen*, *ya*, *wa* och *yan*. Gällande skillnader i användning så berättade informant D att *de* används för att göra ett konstaterande och är något du alltid säger till en annan person, när du för en dialog, i kontrast mot *wa* som även kan användas i en monolog.

Hen gav oss exempel:

(16) *Basu ga kuru de*

Buss SBJ kom-PRS *de*
Bussen kommer.

(17) *Basu ga kuru wa*

Buss SBJ kom-PRS *wa*
Bussen kommer

Informant D berättade att i första av de två ovanstående exemplen så är det någonting du definitivt berättar för någon, en konversationspartner finnes på plats, medans med *wa* så går det att säga det till enbart sig själv.

Den sista frågan mina informanter fick ställda var "Förändras betydelsen av *de* baserat på intonation?" och som följdfråga på det "Om ja, hur förändras betydelsen? Kan du ge exempel?"

På den här frågan svarade Informant A att ja, antagligen förändras det en aning, men kunde inte ge några konkreta exempel på det.

Informant B svarade att hen kände att betydelsen på partikeln inte förändrades baserat på intonation.

Informant C svarade först att ja, det förändras, men ändrade senare sitt svar till att nej, det ändras antagligen inte.

Informant D svarade att hen trodde att betydelsen av *de* förändras baserat på intonation, men inte bara det utan förändras även baserat på om man uttalar partikeln långt eller kort. De exempel som gavs är som följande:

(18) *Oi, soro soro basu ga kuru de* —↑/*de* —↓/*de*

Ö, snart buss SBJ kom-PRS *de* —↑/*de* —↓/*de*
Ö, bussen kommer snart.

Informanten berättade att med stigande lång intonation (—↑) så skulle meningen kännas som att den tilltalade blir lite varnande tillsagds att bussen kommer. Det blir en lite tuffare känsla. Hen fortsatte med att säga att om man däremot använder en sänkande lång intonation (—↓) så känns det mildare och inte lika mycket som att du varnar den tilltalade. Om man däremot använder partikeln utan stigande/sänkande och med kort intonation så förklarade informanten att man bara kallar ut till den tilltalade, men känns fortfarande tuffare än om man skulle säga det med en sänkande lång intonation.

För att sammanfatta analysen av intervjuerna så kan vi se genom att titta på tabell 1 att då samtliga informanter, förutom informant C, har svarat identiskt på alla exempelmeningar så ser vi evidens för att *de* inom Kyotodialekten kan användas inom konstaterande satser, även inom situationer som där användningen av *de* inte nödvändigtvis är korrekt i Osakadialekten. Vidare får vi veta att partikeln inte känns naturlig i satser med imperativ form. På alla exempelmeningar med frågesatser så trots att alla svarade onaturligt så var det två informanter som sa att partikeln kan användas inom sådana satser på följdfrågorna. Dock så gäller detta enbart i situationer där man vill bekräfta någonting. Gällande hortativa satser, då bara en av fyra informanter sade att det kändes naturligt så kan antagandet göras att det inte är ett naturligt användande av partikeln *de* inom Kyotodialekten generellt, utan möjligtvis bara en personlig preferens att använda partikeln inom just den typen av sats.

När informanterna blev ställda frågan om andra satsfinala partiklar inom Kyotodialekten var det många som inte riktigt visste exakt vad som var just Kyotodialekt eller Kansaidialekt, men ändelserna *haru* och *ya* togs upp som exempel på andra Kyotodialektala satsändelser. *Ya* togs även upp som exempel på en satsfinal ändelse inom hela Kansaidialekten, och likväl gjordes negationsformen *hen* (som inte är en satsfinal partikel), *wa* och *yan*.

På sista frågan så var det en 50/50 fördelning på huruvida betydelsen av *de* förändras baserat på intonation. Då det dock var en informant som kunde ge konkreta exempel på hur betydelsen förändras stöder den data jag har samlat till viss del att, till skillnad från Osakadialekten och i likhet med Okayamadialekten så ändras faktiskt *de* inom Kyotodialekten betydelse baserat på intonation. Dock inte i samma utsträckning som Okayamadialekten.

3. Diskussion

3.1. Kyotodialektens *de* och standardjapanskans *yo*

Vi har fått en något klarare inblick i hur *de* används inom Kyotodialekten, men hur står det upp emot standardjapanskans motsvarighet *yo*? Som tidigare nämnt så berättar Adachi et. al. i sitt kapitel att standardjapanskans *yo* kan användas i påståendesatser, hortativa satser, imperativa satser och frågesatser.²¹

(19) *A, basu ga kita yo*

Åh, buss SBJ kom-PST *yo*
Åh, bussen kom. (T. Adachi et. al. 2003, s. 241)

(20) *Go ji ka. Soro soro kaerou yo*

Fem tid FP. Snart åka hem-HORT *yo*
Är klockan redan fem. Nu åker vi snart hem. (T. Adachi et. al., 2003, s. 242)

(21) *Mou sukoshi matteiro yo*

Snart lite vänta-GER-IMP *yo*
Vänta lite till. (T. Adachi et. al., 2003, s. 242)

(22) *Dare ga sonna koto wo itta n da yo*

Vem SBJ sådana saker OBJ säga FMOD KOP *yo*
Vem var det som sa sådana saker? (T. Adachi et. al., 2003, s. 242)

Genom att jämföra satserna (4) med (19), (5) och (6) med (20), (14) med (21) och (12) med (22) så ser vi att med det data som informanterna gav oss att standardjapanskans *yo* verkar ha bredare applikationsmöjligheter än Kyotodialektens *de*. Vidare, vad gäller betydelsen av *yo* inom standardjapanskan skriver Adachi et. al. att partikeln används för att förmedla information som talaren tycker att lyssnaren bör veta om. Han fortsätter även med att förklara att det mest direkta viset *yo* dyker upp på är när talaren vill leda lyssnarens uppmärksamhet mot något denne ännu inte har uppmärksammat.²²

²¹ T, Adachi et. al. *op. cit.*, s.241-242.

²² *ibid*, s. 242.

(23) A, *kippu ga ochimashita yo*

Åh, biljett SBJ falla-HON-PST *yo*
Åh, biljetten föll. (T. Adachi et. al., 2003, s. 242)

I (23) så vill talaren leda lyssnarens uppmärksamhet till det faktum att biljetten blev tappad, något som talaren tycker är information lyssnaren bör ha kunskap om. Då (23) är en konstaterande sats, likt (4) så enligt den information given av informanterna skulle även Kyotodialektens *de* passa in i samma situation. Vi kan alltså då göra antagandet att *de*, likt *yo* kan användas i syfte att leda lyssnarens uppmärksamhet mot något man tycker att denna bör känna till.

Både Adachi et. al. och Katagiri tar argumenterar även i sina respektive skrifter att *yo* ändrar betydelse baserat på intonation.²³ Vi börjar med Adachi. Adachi et. al. tar upp intonation hos *yo* genom en rad konkreta exempel på när partikeln tar en antingen stingande eller sänkande intonation.

(24) A: *Are? Konna tokoro de dou shita n desu ka?*

Hm? Sådan här plats LOK vad gör-PST-FMOD KOP-HON FP

B: *Jikka ga kono kinjyo nan desu yo*

Hem SBJ här område FMOD KOP-HON *yo*

A: Hm? Vad gör du här?

B: Mitt hem är i detta området. (T. Adachi et. al., 2003, s. 242)

(25) *Konna jikan made nani wo shita no? Shinpai shiteita no yo*

Sådan här tid till vad OBJ gör-PST FP oroa gör-GER-PST FMOD *yo*

Vad gjorde du fram tills såhär sent? Jag oroade mig (T. Adachi et. al., 2003, s. 243)

(26) A: *Kimi, hontou ni ryouri nante dekiru no?*

Du, verkligen DAT matlagning saker kan-PRS FP

B: *Dekiru yo. Damatte mattero.*

Kan-PRS *yo*. Var tyst-GER vänta-IMP.

A: Du, kan du verkligen saker som matlagning?

B: Ja, det kan jag. Var tyst och vänta! (T. Adachi et. al., 2003, s. 244)

²³ *ibid.* s. 242–244. Y. Katagiri, *op. cit.*, s. 1320–1322

(27) A: *Isogashii tokoro wo warui n dakedo, kono shorui, kopii shite kite kurenai?*

Upptagen stund OBJ fel FMOD men detta dokument kopiera gör-GER
kom-GER ge-IMP-NEG

B: *Ii desu yo*

Bra KOP yo

A: Jag ber om ursäkt när du är upptagen, men skulle du inte kunna gå och göra en kopia av det här dokumentet åt mig?

B: Visst, det kan jag göra. (T. Adachi et. al., 2003, s. 244)

Adachi et.al. förklarar att i (24) så är det vanligt att *yo* tar en sänkande intonation. I (25) så är det vanligt att använda sig av en stigande intonation. Genom att göra det förstärks nyansen av att man är sarkastisk eller kritiserar lyssnaren, menar dem. Vidare, i (26) så förklarar de att genom att ta en sänkande intonation på partikeln så förstärker man nyansen av att lyssnaren inte bedömer talarens kunskap eller förmågor på ett rättvist sätt. I (27) förklaras det att genom att *yo* tar en stigande intonation så får uttalandet en nyans av att man lättar på den psykologiska bördan (av att ha ställt en fråga) hos sin konversationspartner.²⁴

Katagiri argumenterar i sin artikel att *yo* har subtila skillnader i sin betydelse baserat på vilken intonation partikeln tar. Han demonstrerar detta med nedanstående exempel där *yo* med stigande intonation används för att göra en förfrågan om att inte göra en sak i framtiden. *Yo* med sänkande intonation används istället för att skuldbelägga en person för en sak som redan har skett, menar Katagiri.²⁵

(28) A. *Sonna koto iwanaide yo*↑

Sådana saker säga-NEG-REQ *yo*↑
Säg inte sådana saker. (förfrågan)

B. *Sonna koto iwanaide yo*↓

Sådana saker säga-NEG-REQ *yo*↓
Du skulle inte ha sagt så. (klander) (Y. Katagiri, 2007, s. 1320)

Genom att jämföra både Adachi et. als. och Katagiris observationer med informationen från informanterna så ser vi, baserat på den information tillgänglig, att det inte verkar finnas några

²⁴ *ibid*, s. 242-244.

²⁵ Y. Katagiri, *op. cit.*, s. 1320.

större korrelationer mellan intonationer på standardjapanskans *yo* och Kyotodialektens *de*. Vi ser detta främst genom exempelmening (18) som informant D uppgav. Där hävdar hen att en lång stigande intonation tar en mer negativ betydelse än en lång sänkande intonation och kort intonation, medan både Adachi et. al. och Katagiri båda indikerar motsatsen där stigande intonation får en mer positiv nyans än en sänkande. Däremot så stämmer Adachi et. als. exempel (24) och (25) överens med vad informant D berättade för oss, vilket ledandesvis för oss till antagandet att trots att inga större korrelationer, så överlappar *yo* och *de* ibland vad gäller intonation. *Yo* verkar dock även här ha en större användningsgrad med intonation än *de*.

3.2. Kyotodialektens *de* och Okayamadialektens *de*

Som tidigare nämnt så kan man, enligt Kobatake använda *de* i Okayamaben med påståendesatser, frågesatser och hortativa satser. Hans artikel lägger även stor vikt på intonationen av *de* inom Okayamadialekten, och förklarar att *de*↑ (med stigande intonation) och *de*↓ (med sänkande intonation) båda finns och att de olika meningsstrukturerna man kan använda respektive partikel i skiljer sig. På grund av detta kommer intonation att diskuteras jämsides med varje meningsstruktur, istället för separat som gjordes i 3.1. Han förklarar även att man inte använder Okayamadialektens motsvarighet till standardjapanskans kopula *da*, *jya* när man ska använda partikeln efter ett substantiv eller Na-adjektiv.²⁶ Vi börjar med att undersöka partikeln inom påståendesatser.

(29) *Oi, soro soro basu kuru de*↑/*de*↓
 Ö, snart buss kom-PRS *de*↑/*de*↓
 Ö, bussen kommer snart. (H. Kobatake, 2016, s. 121)

(30) *Ashitaa ame de*↑/*de*↓
 Imorgon regn *de*↑/*de*↓
 Imorgon ska det regna. (Anpassat från H. Kobatake, 2016, s. 121)

Kobatake förklarar i sin artikel att *de* inom Okayamadialekten används främst för att få lyssnaren i en konversation att uppmärksamma information denna ännu inte har uppmärksammat. Vidare, baserat på denna egenskap ser vi att partikeln används mycket för att leda lyssnaren mot en handling. (29) ovanför är ett bra exempel på detta, då talaren

²⁶ H.Kobatake, *op. cit.*, s. 121.

uppmärksammar lyssnaren till det faktum att bussen kommer, och meddelar via *de* att hen bör förbereda sig för att stiga på bussen.²⁷ Vad gäller intonationen här så används *de*↑, med stigande intonation för att uppmärksamma lyssnaren till lämplig information denne ännu inte känner till, och ge hen en påminnelse. I kontrast till detta används *de*↓, med sänkande intonation oavsett om lyssnaren har uppmärksammat den lämpliga informationen eller ej, utan försöker enbart leda lyssnaren till handling baserat på denna situation. Vidare, om *de*↓ används i situationer där lyssnaren har uppmärksammat den lämpliga informationen, men ännu inte tagit handling baserat på den, så får partikeln även en nyans av missnöje och att man kritiserar lyssnaren, och ännu starkare försöker leda denne till handling, förklarar Kobatake.²⁸ Vi kan se, baserat på vad informanterna svarade som naturligt på exempelmeningarna att detta överensstämmer bra med Kyotodialektens funktion av *de*. I Kyotodialekten så lägger man dock till kopulan *ya* efter ett substantiv eller NA-adjektiv innan *de*. Vidare, baserat på svaren från Informant D så ser vi att Kyotodialektens intonationsmönster verkar skilja sig ifrån Okayamadialektens. Kobatake tar inte upp långa intonationer när han diskuterar påståendesatser, men gällande stigande och sänkande intonation så ser vi att det skiljer sig ifrån Kyotodialekten då stigande intonation hos *de* får en större varnande känsla än sänkande, tvärt emot vad Kobatake säger om Okayamadialekten.

Vad gäller användningen av *de* inom frågesatser i Okayamadialekten förklarar Kobatake att partikeln enbart kan användas med interrogativa frågesatser och inte med frågesatser som försöker verifiera sanning eller osanning som i (31). Vidare fortsätter han att förklara att användningen av partikeln inom frågesatser håller en kvinnlig nyans, med manliga variationerna *nara* eller *naa*. Vad gäller intonation menar Kobatake att endast *de*↓ med sänkande intonation går att använda inom frågesatser, dock är det vanligt med ett långt sänkande intonation, men kort sänkande är inte onaturligt det heller.

(31) *Kono hon, yomu (de↓, naa, nara*)?*

Denna bok läsa-PRS (*de*↓, *naa*, *nara**)?

Har du läst/Läser du denna boken? (H. Kobatake, 2016, s. 124)

²⁷ *ibid.*

²⁸ *ibid.*

Vidare argumenterar han att partikeln enbart kan användas inom icke önskvärda situationer för talaren. Han fortsätter med förklaringen att *de* då får innebörden av att man uttrycker kritik, som visat i (32).²⁹

- (32) *Nan shon de↓ /naa/nara? Soneena koto shichaa oemaa ga.*
 Vad gör *de↓ /naa/nara?* Sådana saker gör-GER får inte-SPEK-NEG
 KONJ.
 Vad gör du? Sådana saker får du inte göra! (H. Kobatake, 2016, s. 124)

För att jämföra det här med användningen av *de* hos frågesatser inom Kyotodialekten så dyker inga korrelationer upp. Baserat på intervjuerna fick vi reda på att båda frågesatserna på exempelmeningarna kändes onaturliga, och inte gick att använda inom Kyotodialekten. Ett undantag är Informant B som svarade att man skulle kunna använda *de* med frågesatser förutsatt att frågan används för att bekräfta något, som visat i (15), en aspekt som Kobatake inte tar upp i sin artikel, och förblir därför okänt huruvida man kan använda partikeln i Okayamadialekten i samma bemärkelse.

Vad gäller hortativa satser förklarar Kobatake att det finns två versioner av *de* som används med hortativa satser inom Okayamadialekten. Den första versionen är *de↓* med kort sänkande intonation, och den andra är *de—↓* med lång sänkande intonation. Han fortsätter att förklara att skillnaderna mellan dessa två variationer ligger hos accenten, som demonstrerat i (33).

- (33) A: *Issho ni hashiro[u]*
 B: *Issho ni ha[shiro]u de↓*
 C: *Issho ni ha[shirou de]—↓*

Tillsammans DAT springa-HORT $\phi/de↓/ de—↓$
 Kom så springer vi. (H. Kobatake, 2016, s. 125). ([innebär punkten där accenten stiger och] innebär punkten där accenten sänks)

Kobatake förklarar att (33)B har en starkare nyans av att uppmana den tilltalade att göra den lämpliga handlingen (i detta fall, att springa tillsammans) än (33)A har. Han förklarar även att (33)C förstärker denna nyans ännu mer än vad (33)B gör. För att enkelt sammanfatta

²⁹ *ibid.* s. 124.

Kobatakes förklaring så tar *de* —↓ i hortativa satser hos Okayamadialekten en förstärkt betydelse från *de*↓ som har funktionen av att förmedla kritik eller missnöje.³⁰

Baserat på vad Informant C sa gällande hortativa satser och vad Informant D sa gällande intonation så leder det oss till slutsatsen att det inte finns några korrelationer mellan Kyotodialektens och Okayamadialektens *de* inom hortativa satser. Trots att Informant C tyckte att *de* fungerade bra med hortativa satser inom Kyotodialekten, om man går efter vad Informant D sa om intonation och tillämpar det till användningen av hortativa satser blir resultatet nästa tvärtemot vad Kobatake argumenterar i sin artikel.

3.3. Kyotodialektens *de* och Osakadialektens *de*

Noma berättar i sin artikel att *de* i Osakadialekten enbart kan användas i påståendesatser, och därmed inte i imperativa, hortativa eller frågesatser. Vidare förklarar han även att betydelsen av partikeln inom Osakadialekten är A: Det lämpliga propositionsinnehållet är ”uppenbart” och B: Detta är något lyssnaren bör vara medveten om.³¹ Noma förklarar även vad som menas med att propositionsinnehållet ska vara ”uppenbart”. Han förklarar att ”uppenbart” är något som även om man har kunskap om något, så är det något man inte behöver aktivt tänka på, eller något som man redan är medveten om. Han demonstrerar detta med följande exempel.

(34) A: *Omedetou. Hai, kore purezento.*

Grattis. Ja, det här present.
Grattis. Här är din present.

B: *E, nani ga?*

Va, vad SBJ?
Va, vad menar du?

A: *Nani tte, kyou wa tanjoubi deshou*

Vad KONJ idag TOP födelsedag KOP-HON-SPEK
Vaddå vad menar du? Idag är väl din födelsedag?

B: *Sou da. Kyou wa boku no tanjoubi datta.*

Just det KOP. Idag TOP jag GEN födelsedag KOP-PST.
Just det. Idag var det min födelsedag. (J. Noma, 2011, s. 33)

³⁰ *ibid.* s. 125.

³¹J. Noma, *op, cit.* s. 32.

(35) A: *De, kotoshi wa nani kureru no?*

Så, i år TOP vad ge-PRS FP
Så, vad ska du ge mig i år?

B: *Ha? Nani ga?*

Va? Vad SBJ
Va? Vad menar du?

A: *Nani tte, kyou wa watashi no tanjoubi da yo.*

Vad KONJ, idag TOP jag GEN födelsedag KOP yo
Vadå vad menar du? Idag är det min födelsedag.

B: *A, sou ieba sou datta. Wasureteta yo.*

Ah, så säga-POT så KOP-PST Glömma-GER-PST yo
Ah, nu när du säger det så stämmer det. Jag glömde bort den. (J. Noma, 2011, s. 33)

I (34) menar alltså Noma då att B, trots att hen hade kunskapen om att det var hans födelsedag, men hade antingen glömt eller helt enkelt inte tänkte på det.

Propositionsinnehållet är därmed något du har kunskap om, men är inte ”uppenbart”. I (35) dock så är A redan medveten om att det är hans födelsedag, alltså blir propositionsinnehållet då ”uppenbart”. Noma argumenterar att skillnaden ligger i huruvida talaren blir medveten om ett faktum på plats, eller redan var medveten om sagda faktum sedan tidigare.³²

Baserat på intervjuresultaten ser vi dock att detta nödvändigtvis inte är fallet när man diskuterar Kyotodialekten, som visat i exempelmeningarna (7), (8), (9) och (10) där samtliga, som tidigare nämnt visade sig kännas naturliga för samtliga informanter. Om samma princip som Noma nämner i sin artikel skulle vara applicerbar på Kyotodialekten skulle alltså (7) och (10) vara sedda som onaturlig användning av partiklen i (7) och eventuellt onaturlig användning i (10).

Enligt Noma har *de* i Osakadialekten två huvudsakliga funktioner, varav den första var att det lämpliga propositionsinnehållet är ”uppenbart” och den andra är något lyssnaren bör vara medveten om. Vidare kommer den andra funktionen att tas upp.

³² *ibid.* s. 33.

Noma berättar att "Något lyssnaren bör vara medveten om" innebär att lyssnaren, efter att ha hört ett yttrande med *de* ska rätta till ett felaktigt intryck eller ta någon form av handling baserat på yttrandet med *de*.

(36) *Kutsuhimo hodoketeru de.*

Skosnöre uppknyta-GER-PRS *de*
Dina skosnören är uppknutna. (J. Noma, 2011, s. 35)

Som visat i (36) så menar Noma att talaren redan har märkt att lyssarens skosnören är uppknutna, och försöker då med hjälp av partikeln *de* att få lyssnaren att knyta sina skor, dock inte genom att direkt beordra det med en imperativ sats. Vidare argumenterar Noma att försöka få någon att ta någon form av handling, eller rätta till ett felaktigt intryck inte är en originell funktion av partikeln inom Osakadialekten, utan snarare en pragmatisk nyans som kommer till med användningen av den, och att partikelns huvudsakliga funktion är för talaren att meddela information hen tycker att lyssnaren bör vara medveten om.³³

Om vi jämför vad Noma argumenterar här med intervjuresultaten kan vi se, genom att titta på de påståendesatser som informanterna svarade var naturliga, samt exempel givna till oss av dem att Nomas förklaring av Osakadialektens *de* andra funktion ser ut att stämma överens med Kyotodialektens *de*. Vi ser detta genom att kontrollera till exempel (4), (8), (16) och (18) mot (36). Om vi testar då (4) mot (36) kan vi då alltså förstå att talaren i (4), med hjälp av partikeln *de* utöver att säga att hen ska gå nu, så får meningen även den pragmatiska betydelsen av "ska du med?" baserat på vilket kontext meningen yttras. Liknande antaganden kan även göras med (8), (16) och (18), där en potentiell pragmatisk innebörd kan vara "det ska regna idag, så ta med dig ett paraply" hos (8), och i (16) och (18) så kan det antas vara "bussen kommer, så var beredd att kliva på den", ett exempel som även togs upp när Kobatakes artikel diskuterades.

³³ *ibid.* s. 35-36.

4. Slutsats

I denna uppsats har den satsfinala partikeln *de* som förekommande i Kyotodialekten undersökts med fokus på i vilka meningsstrukturer den kan användas i, hur den skiljer sig ifrån standardjapanskans *yo* och Osakadialektens och Okayamadialektens *de*, samt eventuella substitut för partikeln. Nedan kommer att de tre ställda frågeställningarna att besvaras enskilt, och sedan kommer förslag till utvidgande forskning att ges.

För att besvara den första frågan i frågeställningen ”I vilka meningsstrukturer är det korrekt att använda sig av *de*” så argumenterar jag, baserat på de genomförda intervjuerna i kapitel 2 och jämförelserna i kapitel 3 att Kyotodialektens *de* kan naturligt användas inom påståendesatser, med eventuell användning inom både hortativa och frågesatser, dock enbart inom frågesatser som försöker bekräfta någonting. Partikeln är dock inte användbar med imperativa satser.

För att besvara andra frågan, så ser vi att när man jämför standardjapanskans *yo* med Kyotodialektens *de*, så trots att de har samma grundläggande betydelse av att talaren vill uppmärksamma lyssnaren till något denne ännu inte har, så har *yo* en större användningsgrad, då den även kan appliceras på satser *de* inte kan. Vidare, baserat på artiklarna skrivna av Adachi et. al. och Katagiri diskuterade i 3.1 så har även *yo* en bredare användningsgrad när det kommer till intonation, och de två partiklarna verkar skilja sig där, utifrån vissa överlappningar. Vad gäller Okayamadialektens *de* och Kyotodialektens *de* diskuterat i 3.2 så är de båda lika i den bemärkelsen att de båda kan använda sig av påståendesatser och dess huvudsakliga betydelse att uppmärksamma en lyssnare på något denne ännu inte har uppmärksammat, precis som i standardjapanskan. Skillnaderna mellan dialekternas *de* är dock stora, specifikt gällande intonation samt användningen av partikeln med frågesatser och hortativa satser. Trots att Kyotodialekten har en eventuell användning av dessa två satstyper, så skulle även det finnas en skillnad mellan de två dialekterna där till exempel Okayamadialektens *de* enbart kan användas inom interrogativa frågesatser, medan den eventuella användningen av partikeln inom Kyotodialekten enbart då kan skulle kunna tänkas användas inom frågesatser som försöker bekräfta någonting. Gällande skillnader och likheter mellan Kyotodialektens och Osakadialektens *de* hittades likheter i, som diskuterat i 3.3. Nomas andra huvudsakliga betydelse av *de* inom Osakadialekten. Båda partiklarna kan även

användas inom påståendesatser. De skillnader som upptäcktes var dock att den första huvudsakliga betydelsen av partikeln inom Osakadialen till synes skiljer sig ifrån Kyotodialektens, som även det visat i 3.3, samt som tidigare nämnt Kyotodialektens *de* eventuella användning av partikeln inom frågesatser och hortativa satser, som enligt Noma inte är möjligt med Osakadialekten.

Vad gäller den tredje frågan i frågeställningen så var det otydligt för informanterna huruvida en viss ändelse var Kyotodialektalt eller bara generellt Kansaidialektalt eller inte, dock så nämndes den satsfinala partikeln *ya* som en Kyotodialektal partikel, samt ändelsen *haru*. Som generella Kansaidialektala satsändelser nämndes även partikeln *wa* och *yan*, Några riktiga ersättningar för partikeln hittades däremot inte, vilket leder oss till slutsatsen att *de* har sitt unika användningsområde och dess betydelse är även den unik.

Nedan har jag sammanfattat slutsatsen av fråga ett och två i en tabell, för att ge en klarare bild till hur Kyotodialektens *de* fungerar, samt att tydligt vissa likheter och skillnader mellan standardjapanskan, Osakadialekten och Okayamadialekten. Ett "O" i tabellen betyder att användningen av *de* (och *yo* i standardjapanskans fall) är naturligt/förekommande, en "*" betyder oklart och ett "X" betyder onaturligt/icke förekommande.

Tabell 2: Dialektala skillnader och likheter av *de* och *yo*

Dialekt	Påståendesats	Frågesats	Hortativ sats	Imperativ sats
Kyotodialekt	O	*	*	X
Standardjapanska	O	O	O	O
Osakadialekt	O	X	X	X
Okayamadialekt	O	O	O	X

Vad gäller efterföljande forskning föreslår jag att man kollar in på satsfinala ändelser som *ya* och *yan* inom Kyotodialekten, samt en djupare undersökning om den tidigare nämnda eventuella användningen av Kyotodialektens *de* inom frågesatser och hortativa satser för att tydligt klargöra till vilken grad partikeln eventuellt kan användas inom dessa meningstyper.

Referenslista

Adachi, T et al 'Dentatsu taido no modariti (Förmedlingssättets modalitet)' i *Gendai Nihongo Bunpoo 4: Dai 8 Bu Modaritii* [Modern Japanese Grammar 4: Part 8 Modality]. (Nihongo Kijutsu Bunpoo Kenkyuukai) The Society of Descriptive Japanese Grammar (red), Tokyo, Kuroshio, 2003.

Carroll, T Changing Attitudes: Dialects versus the Standard Language in Japan i *Language Change in East Asia*. T.E. McAuley (red), Curzon Press, Richmond, Surrey, 2001.

Katagiri, Y 'Dialogue functions of Japanese sentence-final particles 'Yo' and 'Ne''. *Journal of Pragmatics*, vol. 39, issue 7, Juli 2007.

Kobatake, H 'Okayamashi hougen ni okeru shuujoshi de (The Sentence-Final Particle **de** in the Okayama City Dialect)'. *Hiroshima Daigaku Daigakuin kyooikugaku kenkyuuka kiyou* (Hiroshima universitets forskningsutbildning och forskning inom utbildnings journal), vol. 65, oktober 2016.

Martin, S. E *A Reference Grammar of Japanese*. University of Hawai Press, USA, 2004.

Noma, J 'Osaka Hougen no Bunmatsushi de to wa (Osaka dialektens satsfinala markörer de och wa)'. *Osaka shakai gengogaku kenkyuu nooto* (Osakas samhälles och lingvistiska forskningsjournal), vol. 9, januari 2011.

Bilagor

Bilaga 1 – Intervjufrågor

この度、時間をいただきまして、どうもありがとうございます。私は、ヨーテボリ大学の卒業論文で京都市方言における終助詞「デ」の使い方を調べています。

これから読み上げる文章が自然だと感じるか不自然な文だと感じるかを教えてください。

俺、もう行くデ。

A: お父さん見てへん?

B: さっきでかけたデ。

ほら、もう行こうデ。

(天気予報を見ながら) あ、明日は晴れやと思ってたけど、やっぱり雨やデ。

さっさと行けデ。

誰が行くんやデ。

さっき天気予報見たけど、今日雨やデ。

A: お父さん見てへん?

B: お父さん? そういえばさっき、えーっと...あ、そうそう、どっかでかけてたデ。

おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓}

(当番の仕事が行われていないのを見て) 今日、誰が当番やデ↓?

一緒に走ろうで

(1) 勧誘分、命令文、疑問文などで終助詞の「デ」が使われることについてどう思われますか。

(2) 「デ」の他に京都市方言に特別な終助詞がありますか。

a. もしあるとしたら、それはどんな終助詞ですか。または、「デ」の使い方や意味とどう違いますか。

(3) イントネーションによって「デ」の意味が変わりますか。

a. もし変わるとしたら、どのように変わりますか。例を挙げることができますか。

最後に、もしよろしければ、卒業論文の序文に論文にご協力してくださった方へ感謝の言葉を述べますが、そこで(Namn)さんの名前も入れてもよろしいでしょうか？

それでは、これでインタビューが終わりました。時間をいただいて、ありがとうございました。

Bilaga 2 – Informant A intervju

JAG: この度、時間をいただきまして、どうもありがとうございます。私はヨーテボリ大学の卒業論文で京都市方言における終助詞「デ」の使い方を調べています。

JAG: では、まず今送った書類を見てください。これから読み上げる文章が自然だと感じるか、不自然な文だと感じるかを教えてください。

「俺、もう行くデ」というのは、自然ですか、不自然ですか。

INFORMANT: 自然です

JAG: それから、ちょっとした会話に入って、Aさんは「お父さん、見てへん?」、でBさんが答えて:「さっき、出かけたデ」。自然ですか、不自然ですか。

Informant: 自然です。

JAG: では、三つ目。「ほら、もう行こうデ」。自然ですか、不自然ですか。

Informant: 不自然です。

JAG: では、次へ続くと、天気見ながらという状況で:「あ、明日晴れやと思ってたけど、やっぱり雨やで」。不自然ですか、自然ですか。

Informant: 自然です。

JAG: 自然ですか。

Informant: はい。

JAG: では、次の質問へ：「さっさと行けデ」。自然ですか、不自然ですか。

Informant：不自然。

JAG: 不自然ですか？

Informant: はい。

JAG: 後は「誰が行くんやデ？」これは自然ですか。不自然ですか。

Informant：不自然です。

JAG: 不自然ですか。

Informant: はい。

JAG: 後は：「さっき、天気予報を見たけど、今日、雨やデ」。自然ですか。不自然ですか。

Informant：自然です。

JAG: 後、もう一つの会話なんですけれども、Aさんがこう言います：「お父さん、見てへん？」Bさんはこう答えます：「お父さん？ そういえばさっき、えーっと...あ、そうそう、どっかでかけてたデ」。自然ですか。不自然ですか。

Informant：自然です。

JAG: はい。後三つしかないので次へ入ると：「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓}」。自然ですか。不自然ですか。

Informant: んー、自然やけど、(svårt att höra, kan vara 人)に言葉をさげることはない。

JAG: あ、そうですか。

Informant: はい。

JAG: 後次のへ入ると。状況は当番の仕事が行われていないのをみて：「今日、誰が当番やデ」自然ですか、不自然ですか。

Informant: 不自然です。

JAG: では、最後の文：「一緒に走ろうデ」。これは自然ですか。不自然ですか。

Informant: 不自然です。

JAG: 不自然ですか。わかりました。ありがとうございました。では、少し色々質問があるのですが、大丈夫ですか。

Informant: はい。どうぞ。

JAG: では。勧誘分、命令文、疑問文などで終助詞の「デ」が使われることについてどう思われますか。

Informant: んー、別に悪くないと思います。

JAG: 普通に使えると思いますか。

Informant: はい、使えると思います。

JAG: そうですか。次の質問なんですが、「デ」の他に京都市方言に特別な終助詞がありますか。

Informant: へっー、あります。

JAG: ありますか。もしあるとしたら、それはどんな終助詞ですか。または、「デ」の使い方や意味とどう違いますか。

Informant: へえっ、「する」という言葉を「しはる」という言葉を使う、京都人は。

JAG: はい。それで「デ」の意味と使い方とどう違いますか？

Informant: いや、全く違う。どういえばいいかな。ええー、分かりません。どう答えればいいのか分からないけど。

JAG: 大丈夫です。ありがとうございます。後、これは最後の質問です。

Informant: はい。

JAG: イントネーションによって「デ」の意味が変わりますか。

Informant: ええー、はい、少し。

JAG: もし変わるとしたら、どのように変わりますか。例を挙げることができますか。

Informant: えーつと、ちょっと難しいなー。難しいです、ごめんなさい。

JAG: いいえ、大丈夫です。

Informant: 色々言葉があるので、ちょっと難しいです。すみません。

JAG: では、例を挙げることはできますか。

Informant: 例。例を挙げること... えー、ちょっと難しい、ごめんなさい。(tänker en stund)わかりません、すみません。

JAG: 大丈夫です。では、最後に、もしよろしければ、卒業論文の序文に論文にご協力してくださった方へ感謝の言葉を述べますが、そこで InformantA さんの名前も入れてもよろしいでしょうか。

Informant: はい、どうぞ。

それでは、これでインタビューが終わりました。時間をいただいて、ありがとうございました。

Bilaga 3 – Informant B intervju

JAG: この度、時間をいただきまして、どうもありがとうございます。私は、ヨーテボリ大学の卒業論文で京都市方言における終助詞「デ」の使い方を調べています。

JAG: では、これから読み上げる文章が自然だと感じるか不自然な文だと感じるかを教えてください。

Informant: はい。

JAG: では、いきます。まず、「俺、もう行くデ」これが自然ですか。不自然ですか。

Informant: 自然です。

JAG: 自然ですか。

Informant: はい。

JAG: 後、次は少しした会話なんですけれども。Aさんがこう言います：「お父さん、見てへん？」Bさんがこう答えます：「さっき出かけたデ」。これが自然ですか。不自然ですか。

Informant: 自然です。

JAG: 後、三つ目。「ほら、もう行こうデ」。これが自然ですか。不自然ですか。

Informant: 不自然、かな。

JAG: 不自然？

Informant: はい。

JAG: 後はこういう状況で：天気予報を見ながらという状況で：「あ、明日は晴れやと思ってたけど、やっぱり雨やデ。」これはどうですか。

Informant: 自然だと思います。

JAG: 後：「さっさと行けデ」

Informant: これは違う。自然じゃない。

JAG: そうですか。「誰が行くんやデ」

Informant: 不自然。

JAG: 不自然。なるほど。「さっき天気予報見たけど、今日雨やデ」。

Informant: これは自然。

JAG: 後もう一つの会話なんですけれども、Aさんがこう言います：「お父さん見てへん？」Bさん：「お父さん？そういえばさっき、えーっと...あ、そうそう、どっかでかけてたデ。」

Informant: うん、自然。

JAG: これが自然ですか。

Informant: 自然です。

JAG: 後三つしか残っていないんですけれども、では次。「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓}」。

Informant: うん、自然。

JAG: どっちも自然ですか。

Informant: えー、もう一回読んでもらっていいですか。

JAG: はい。あの、分かりにくいなら送った書類をみて分かりやすくなると思うので。「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓}」。

Informant: 多分自然、両方とも。

JAG: 両方とも自然ですか。

Informant: はい。

JAG: 後、次が当番の仕事が行われていないのを見てという状況で「今日、誰が当番やデ」

Informant: これは不自然。

JAG: 不自然ですか。

Informant: はい。

JAG: 後は、「一緒に走ろうデ」

Informant: これも不自然。

JAG: 不自然ですか。

Informant: はい。

JAG: はい、では、少し質問もしたいんですけども、大丈夫ですか。

Informant: はい、大丈夫です。

JAG: はい、まず何かわからないところがあればぜひ聞いてください。では、勧誘分、命令文、疑問文などで終助詞の「デ」が使われることについてどう思われますか。

Informant: おっ、自然？えっ、どう... んー、あ、友達に話す感じ。

JAG: 友達に話す感じ？

Informant: あ、あの、敬語ではない感じ。友達とか、家族とか。敬語ではない感じがします。丁寧ではない。

JAG: しかし普通に使われることがあると思いますか。

Informant: 普通に使えます。

JAG: そうですか。

Informant: あ、でも命令は使わない気がします。

JAG: 命令は使わないのですけれども、勧誘文でも、疑問文でも使えますか。

Informant: うん、うん。

JAG: そうですか。

Informant: ん、勧誘文？勧誘文ってなんでしたっけ？

JAG: まあ、例えば「行こう」とか、こう誘っている、まあ、「飲みに行こう」みたいな感じで。(skickar skrivningen på ordet på skype) こういう勧誘。

Informant: あ、それは使わないかもしれないです。

JAG: そうですか。疑問は？

Informant: 疑問は確かめる時。あ、「これ君のばんやデ？」Question Mark みたいな使うけど、人に質問をするときにあまり使わないです。

JAG: そうですか。はい、わかりました。では次の質問へいってもいいですか。

Informant: はい。

JAG: 「デ」の他に京都市方言に特別な終助詞がありますか。もしあるとしたら、それはどんな終助詞ですか。または、「デ」の使い方や意味とどう違いますか。

Informant: んー、「してはる」とか、後「や」。なんとか「や」、かな。でも、いつも「デ」と一緒に使ったりします。なんか「(namn jag inte kunde höra)さんがなんとかしてはるデ」とか。

JAG: それだったら「デ」の使い方と意味そんなに違うことはないですか。

Informant: 「はる」は、えーっと、大三人称。えっと、「彼」とか、えっと、ほかの人たちのことを言う時に使う。なんか、使い方は「デ」とは違う気がします。

JAG: 使い方が違いますか。デ意味も違いますか。

Informant: 意味... 「はる」にあまり意味がない気がします。「デ」もあまり意味がない気がします。

JAG: そうですか。じゃ、次の質問へ。最後の質問なんですけれども、イントネーションによって「デ」の意味が変わりますか。もし変わるとしたら、どのように変わりますか。例を挙げることができますか。

Informant: んー、使い方はイントネーションでも一緒。イントネーションはない気がする。んー、あるかな。んー、イントネーションの違いはない気がします。

JAG: はい、わかりました。ありがとうございます。では最後に、もしよろしければ、卒業論文の序文に論文にご協力してくださった方へ感謝の言葉を述べますが、そこで InformantB さんの名前も入れてもよろしいでしょうか？

Informant: はい、どうぞ。

それでは、これでインタビューが終わりました。時間をいただいて、ありがとうございました。

Informant: ありがとうございます。

Bilaga 4 – Informant C intervju

JAG: この度、時間をいただきまして、どうもありがとうございます。私は、ヨーテボリ大学の卒業論文で京都市方言における終助詞「デ」の使い方を調べています。では、これから読み上げる文章が自然だと感じるか不自然な文だと感じるかを教えてください。

Informant: はい。

JAG: では、いきます。「俺、もう行くデ」。これはどうですか。

Informant: ああ、何か京都弁というよりは、あの、ちょっと大阪っぽいかな。

JAG: 大阪っぽいですか。

Informant: うん。

JAG: その、「デ」の使い方が大阪っぽいですか。

Informant: 多分、発音かな。

JAG: あ、すみません。僕がスウェーデンなんで、そこに気にしなくていいと思います。すみません。では、次へいきます。

JAG: これが、ちょっとした会話なんですけれども、Aさんがこういって「お父さん、見てへん？」でBさんがこう答えます「さっき、出かけたデ」。これはどうですか。

Informant: それはあってると思います。

JAG: はい、分かりました。では、次。「ほら、もう行こうデ」。これはどうですか。

Informant: あ、でも、私はすごい自然に感じるんで、多分大丈夫だと思います。

JAG: あ、自然ですか。はい。では、次は天気を見ながらという状況で。「あ、明日は晴れやと思ってたけど、やっぱ雨やデ。」これはどうですか。

Informant: それも大丈夫だと思います。

JAG: はい。では、次。「さっさと行けデ」。

Informant: うん、もう一回。

Informanten hade svårt att höra vad jag sa här, så jag skickade mina exempelmeningar över på skype. Jag transkriberar inte just den delen då det inte tillför någonting för studien.

Informant: 「さっさと行けデ」とは言わないですね。ちょっと違うかな。

JAG: はい、分かりました。では、次。「誰が行くんやデ」。これ、どうですか。

Informant: 「誰が行くんやデ」も、違うかな。

JAG: 違うですか。分かりました。では、「さっき、天気予報を見たけど、今日、雨やデ」。これはどうですか。

Informant: これは大丈夫。

JAG: では、また会話なんですけれども、Aさんが「お父さん、見てへん？」でBさんが「お父さん？ そういえばさっき、えーっと...あ、そうそう、どっかでかけてたデ。」

Informant: これも大丈夫。

JAG: はい、では次。「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓}」

Informant: うん、これも大丈夫。

JAG: はい。どっちが？どっちも？

Informant: あがるほうかな。

JAG: はい、分かりました。後は、当番の仕事が行われていないのを見てという状況で「今日、誰が当番やデ↓？」

Informant: これは、間違ってる。

JAG: 間違っているんですか？

Informant: うん、ちょっと違う。

JAG: では、最後の例文なんですけれども、「一緒に走ろうデ」とはどうですか。

Informant: これは大丈夫。

JAG: 大丈夫ですか。

Informant: うん、大丈夫。私は使います、これ。大丈夫。

JAG: はい、ありがとうございます。これから三つの質問があるんですけども、聞いてもいいですか。

Informant: はい。

JAG: では、まず、勧誘分、命令文、疑問文などで終助詞の「デ」が（här sa jag fel och råkade säga「行われる」istället för「使われる」som det ska vara）行われることについてどう思われますか。Förvirringen här var antagligen på grund av mitt felaktiga ordval.

Informant: すみません、質問の意味がよくわからない。

JAG: 質問の意味... まあ、文タイプのことなんですけれども。まあ、勧誘文だとしたら、誰かを誘ったりするとか、という文タイプで、後命令文は、命令形が使えるか使えないかのことで、疑問文は、まあ、何か聞いたり、まあ、疑問を言う文型なんですけれども... で、そういう三つの文タイプでは、「デ」が使えるか、使えないかはどう思いますか。

Informant: あ、最後に「デ」が付くってこと？

JAG: はい。終助詞「デ」が、あの、うん。はい。さっき読んだ例文のように。

Informant: ああ、あ、それについてどう思うか？

JAG: はい、それについてどう思いますか。まあ、それ使えるか使えないか。

Informant: ああ、私は、まあずっとそういう使ってきたからまあ今の例文を見ても間違ってるやつはちょっと違うと思うけど、結構自然に感じるけど、それがやっぱり違うね。京都以外の人だったらそう感じないのかなと私はそう思うけど。

JAG: で、それは具体的にどの文タイプですか。勧誘文ですか。命令文？それとも疑問文？

Informant: んー、疑問文ではあまり使わないかな。

JAG: 疑問文で？はい。

Informant: 最後の「一緒に走ろうデ」っていう「一緒に走ろうよ」みたいな意味だし、最初の「俺、もう行くデ」っていうのは、まあ、例文だとちょっと違うけど、んー。で勧誘文で使うこと多いかな。

JAG: 勧誘文で使うことが多いですか。

Informant: うん。「もう行こうデ」とかも「もう行きましょう」みたいな意味だし。命令文ではあまり使わないかな。勧誘文が多いと思う。

JAG: 勧誘文が多い。はい、分かりました。では、次の質問へ。「デ」の他に京都市方言に特別な終助詞がありますか。もしあるとしたら、それはどんな終助詞ですか。または、「デ」の使い方や意味とどう違いますか。

Informant: 「デ」以外の？なんだろう。

JAG: まあ、京都に限られている終助詞。

Informant: 京都...何かあったっけ...

JAG: ゆっくり考えてもいいです。

Informant: そうだなー... 終助詞って最後の言葉って意味だもんね。

JAG: はい、あの、共通語だとしたら「ね」とか、「よ」とか。そういうことです。

Informant: それで、「デ」以外のってことだよな？

JAG: はい。

Informant: なんだろう。んー、ちょっと待って、考えるから。

JAG: はい、大丈夫です。

Informant: んー、ちょっと分からないかな、その。京都の得意のって言われたら、ちょっと分からないかな。

JAG: はい、分かりました。

Informant: なんか、関西弁、大阪とか兵庫とかとちょっと混ざっちゃって。京都の得意のって言われたらごめんなさい、ちょっと分からないかな。

JAG: はい、分かりました。じゃ、全体的に関西だというと、何かの思いあたりはありますか。

Informant: あ、関西だったら二番目の「見てへん」とか、あと「や」。「や」が付く。「雨やデ」とか。

JAG: そうですね。

Informant: でもこっちで言わないかな「なんとかやな」とか...

JAG: はい、分かりました。では、最後の質問なんですけれども、イントネーションによって「デ」の意味が変わりますか。

Informant: 変わります。

JAG: もし変わるとしたら、どのように変わりますか。例を挙げることができますか。

Informant: ちょっと待ってね。

JAG: はい。

Informant: なんだろうな。なんかパツと出てこない。

JAG: 大丈夫です。

Informant: どうだろう。あまりイントネーションでは変わらないかもしれない。

JAG: そうですね。

Informant: うん、パツと出てこないかな。イントネーションだけでって意味だもんね。

JAG: はい、そうですね。

Informant: あがるかさがるかみたいなの。

JAG: はい。

Informant: あまり変わらないかもしれない。ごめんなさい。

JAG: いいえ、大丈夫です。ありがとうございます。では、最後に、もしよろしければ、卒業論文の序文に論文にご協力してくださった方へ感謝の言葉を述べますが、そこで Informant C さんの名前も入れてもよろしいでしょうか？

Informant: はい、大丈夫です。

JAG: ありがとうございます。それでは、これでインタビューが終わりました。時間をいただいて、ありがとうございました。

Bilaga 5 – Informant D intervju

JAG: この度、時間をいただきまして、どうもありがとうございます。私は、ヨーテボリ大学の卒業論文で京都市方言における終助詞「デ」の使い方を調べています。これから読み上げる文章が自然だと感じるか不自然な文だと感じるかを教えてください。

Informant: はい。

JAG: では、「俺、もう行くデ」とは自然ですか。不自然ですか。

Informant: えー、自然。

JAG: 自然ですか。では、これが会話なんですけれども、Aさんがこう言います「お父さん見てへん？」でBさんがこう答えます「さっき出かけたデ」。これはどうですか。

Informant: えーつとね、Aは自然。Bはちょっとイントネーションが違った。

JAG: イントネーション？ ああ、そうですか。あの、僕のイントネーションが違うのですか。「デ」の使い方はどうですか。

Informant: いや、使い方は合ってる。

JAG: はい、そうですか。では、次。「ほら、もう行こうデ」とはどうですか。

Informant: んー、これは... 俺は言わないかな。不自然かな

JAG: 不自然ですか。はい。

Informant: ちょっと待って、「さっき出かけたデ」、「ほら、もう行こうデ」。うん、俺は言わへんかな。

JAG: はい、分かりました。では、天気予報を見ながらという状況で「あ、明日は晴れやと思ってたけど、やっぱり雨やデ」。

Informant: うん、うん、自然。

JAG: 自然ですか。はい。後、次。「さっさと行けデ」。

Informant: 不自然。

JAG: 不自然ですか。はい。

Informant: うん、めっちゃ不自然。

JAG: そうですか。では、次。「誰が行くんやデ」。

Informant: 「誰が行くんやデ」？ 「誰が」だよな。

JAG: はい。

Informant: 「誰が行くんやデ」。んー、不自然。

JAG: 不自然ですか。はい、分かりました。では、次。「さっき天気予報を見たけど、今日、雨やデ」

Informant: うん、自然。

JAG: 自然ですか。はい、分かりました。後、またの会話なんですけれども、Aさんがこう言います「お父さん見てへん？」でBさんがこう答えます「お父さん？そういえばさっき、えーっと...あ、そうそう、どっか出かけてたデ」これはどうですか。

Informant: 「お父さん見てへん？」、お父さん見てへん？、「お父さん？そういえばさっき、えーっと...あ、そうそう、どっか出かけてたデ」、自然、自然。

JAG: 自然ですか。

Informant: うん。

JAG: 分かりました。では、次。「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓} 」これ、選択肢二択があるんですけれども。

Informant: うん、うん、うん。あ、両方ってこと？

JAG: はい。どっちが自然ですか。まあ、どっちも自然ですか、不自然ですか。

Informant: もう一回言ってくれる？

JAG: はい。「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓} 」

Informant: んー、両方自然かな。

JAG: 両方自然ですか？

Informant: うん、だと思う。

JAG: はい、分かりました。後は当番の仕事が行われていないのを見てという状況で「今日、誰が当番やデ ↓」

Informant: んー、不自然。

JAG: 不自然ですか。はい、分かりました。後、最後の例文なんですけれども、「一緒に走ろうデ」これはどうですか。

Informant: 不自然。

JAG: 不自然ですか。

Informant: うん、不自然。

JAG: はい、分かりました。では、質問をさせていただきたいのですが、大丈夫ですか。

Informant: うん、大丈夫大丈夫。

JAG: では、勧誘分、命令文、疑問文などで終助詞の「デ」が使われることについてどう思われますか。

Informant: んー、

JAG: もし分からないところがあればぜひ聞いてもいいですし。

Informant: 難しい質問なんだね。

JAG: はい。ゆっくり考えてもいいです。

Informant: んー、もう一回言って。

JAG: はい、勧誘分、命令文、疑問文などで終助詞の「デ」が使われることについてどう思われますか。

Informant: 勧誘って言ったならそれだね、あれだね、勧誘をするんだね。

JAG: はい。確かにそうです。あの、誘ったりとか、そういう意味で。

Informant: で、終助詞の「デ」を使うこと？

JAG: はい。そういう文タイプで。

Informant: 例えばさっきの文章であった「一緒に走ろうデ」みたいな感じ？ んー、なんて言ったらいいだろう。不自然っていうか、使わないかな。

JAG: はい。

Informant: えっ、なんだったっけ、勧誘文と？

JAG: はい、命令文と疑問文です。

Informant: ああ、命令文、使わないかな。

JAG: どっちが？全部？

Informant: 全部... んー、疑問文？「デ」だよな？

JAG: はい。

Informant: 使わ...使わない。

JAG: 使わないですか。

Informant: 使わない。

JAG: はい。それが全部述べた分タイプで？

Informant: うん、だと思う。今思いつくもの考えたら使わないと思う。

JAG: はい、分かりました。では、次の質問。「デ」の他に京都市方言に特別な終助詞がありますか。

Informant: んー、京都？

JAG: 京都。京都市の方言で。

Informant: 京都市の方言か... 難しいなー。何が方言なんだろう...

JAG: そうですね。どうですか。

Informant: 関西弁とは違うんだよね。

JAG: はい、まあ少しは。

Informant: めっちゃ難しいな、それ。なんやろ。えー、終助詞だよな？

JAG: 終助詞です。

Informant: 京都？関西弁やったらいっぱい浮かぶんやけどな...

JAG: そうですね。

Informant: 京都かー... えー、難しい。「や」は関西弁やし...

JAG: まあ、京都弁にもある関西弁もありますし、何か全体的に...

Informant: うん、それはね、京都の人だからね、自分が話してる言葉を方言とか思ってへんから、なかなか難しいな。

JAG: そうですね。

Informant: 「一緒に走らへん」、もう「へん」でしょう？「一緒に走ろうや」とか。けどそれって関西弁とどうちゃうんやろう。へー、ちょっとごめん、その京都弁っていわれたら分からへんわ。

JAG: 大丈夫です。では、関西弁だとしたら？

Informant: うん、それはさっき言ったみたいに「わからへんわ」とか... 「やん」とか...

JAG: はい。で、それは「デ」の使い方と意味とどう違いますか。「わ」とか、「や」とか

Informant: ああ、えー、「デ」の使い方...「さっき出かけたデ」、「雨やデ」... 「デ」っていうのはなんかすごい、断定。なんかもう、なんだろう、「こうだ」っていう、その決まってるっていう、その、んー、なんて言ったらいいかな？でも断定だよ、断定。

JAG: はい、分かりました。

Informant: うん、と思う。

JAG: はい。で、「わ」とかは、それだったらという意味で、それとも「デ」は断定だとしたら、「わ」とか、「や」とかは「デ」の使い方とか意味とはどう違うんですか。

Informant: あー、「見てへんわ」... 「見てへん」... 「そろそろバスが来るわ」。ごめん、抽象的な言い方しかできないけど、なんかもうちょっと、なんだろう、決めつけてない感じ。ああ、「バスが来るデ」が誰かに、もう確実に言いかけてる。誰かに言ってる。

JAG: はい。対話的なものということですか。

Informant: え？ごめん、もう一回言って。

JAG: 対話的な助詞ということですか。

Informant: そうだね。うん、「わ」は対話じゃない場合もある。

JAG: そうですか。

Informant: うん、例えば「バスが来るで」って言ったら、もう誰かに絶対言いかけてるけど、話しかけてるけど、「バスが来るわ」っていうのは、自分で言ってる場合もある。

JAG: あ、そうですか。

Informant: うん、そこが違うかもなー。

JAG: はい、分かりました。では、最後の質問なんですけれども、イントネーションによって「デ」の意味が変わりますか。もし変わるとしたら、どのように変わりますか。例を挙げるすることができますか。

Informant: んー、難しい質問だね。

JAG: そうですね、申し訳ないです。

Informant: いえいえいえ。それだけ難しいことを調べてることやから。そうだね、その、イントネーションで変わると思う、言い方一つで。例えばこの文章でいうと「おい、そろそろバスが来る {デ↑/デ↓}」。イン

トネーションだけ？それとも言い方も含めて？例えば「そろそろバスが来る {デー↑/デー↓}」その伸ばす感じもオツケー。

JAG: そうですか。それもできますか。

Informant: そうそうそう。だから「そろそろバスが来るデー↑」って言ったら、なんかすごい、あの、注意を。なんか呼び掛ける「おい、バスが来るデー↑」、「乗らんなあかんデー↑」っていうんやけど、「そろそろバスが来るデー↓」って言ったらそんなに注意はしてない。

JAG: そうですか。

Informant: なんか「そろそろバスが来るデー↓」って。けど、「バスが来るデッ」って言ったら、ちょっとなんだろう、あの呼び掛ける感じ。うん、かな。だからイントネーション一つでイントネーションは変わってくると思う。

JAG: あ、そうですか。バス以外の例は挙げることができますか。

Informant: バス以外？まあ、意味としてはまあ同じになるんやけど、あの、例えばその誰かに話してる時に、あの、「あかんデ」って言ったら、あの、やっぱりちょっときつい。あの、もう注意してる、もしかしたら怒ってるかもしれないけど、そういう意味になるけど、「あかんデー↑」って言ったら、やっぱり伸ばすだけでもう怒ってる感じはなくなる。

JAG: あ、そうですか。それだと意味もちよっと変わりますか。

Informant: 大分使い方は変わってくると思う。

JAG: そうですか。

Informant: うん、伸ばすだけでやっぱりその、あの言い方としてはすごく優しくなる。

JAG: はい、分かりました。ありがとうございます。

Informant: どういたしまして。

JAG: では、最後に、もしよろしければ、卒業論文の序文に論文にご協力してくださった方へ感謝の言葉を述べますが、そこで Informant D さんの名前も入れてもよろしいでしょうか？

Informant: ああ、もちろんもちろん、入れて！一番大きく入れて！

JAG: 分かりました、ありがとうございます。それでは、これでインタビューが終わりました。時間をいただいて、ありがとうございました。